

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 2.—Núm. 42.—Diumenge 19 de Maig de 1901.

LO QUE VOLÈM

«Volèm la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volèm Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi a la organització interior de nostra terra: volèm que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya s' fassin en última instancia ls plets y causas: volèm ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

«Volèm la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volèm Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi a la organització interior de nostra terra: volèm que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya s' fassin en última instancia ls plets y causas: volèm ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Boigs y criminals

No som nosaltres, no som los catalanistas los boigs y ls criminals; los boigs y ls criminals son los polítics vividors que per interès personal no volen conèixer nostras necessitats prácticas; son los elements centralistas enemics concients y declarats de tot lo nou y modern, de tot lo sanític y robust; son los polítics governants que a la oposició fan protestas d' apoyar las manifestacions de la vida autonomista de las regions históricas, mostrantse hipòcritament partidaris de que l' Estat vagi reduhint sas funcions socials y políticas, única mida pera estrenguer los lligams del malalt y empobrit Estat espanyol, però que desde las olímpicas alturas del poder, rodejats de l' ambient de lleugeresa y de superbia, fidel reflex de la secular filosofia del poble castellà, amnessichs de conveniencia y com si vinguessin de l' Almusara s' oposan a las idees de regeneració y de vida propia de las regions, aspiracions lligítimas, mes terriblement antipáticas als elements de raça semita.

No ho volèm saber si es una conseqüència més que natural, antinatural de l' instint de conservació de l' Estat. Lo que veyem y veu tothom es una falta de pudor polítich y un tret directe a la comunitat d' interessos y de idees de las regions históricas y en particular a Catalunya.

Com si res del mon hagués passat, las amargantas y frescas llissons de nostras grans desfetes colonial: no han tingut prou forçorts a nosaltres per reflexionar pesseguent y variar de idea, sino que ab son desvari de grandesa pasada tot s' ho veuen de color de rosa y no pensan en res més qu' en lo *dolce far niente* del presupost, y fiats en sa omnipotencia influencia política fonamentada ab lo negre fanch de criminals odis y rancunias, no encertan, pobres alucinats, a compèndrer que son un, entrebanch al lliure desenrotlo de las energias humanas, que dificultan las corrents vivificadoras y portan la mort als òrgans y elements del còs social.

Aquests son los que permeten que s' parli sense solta d' explotadors y d' explotats, com si *urbe et orbi* no s' sapigués que son poble escullit es consumidor no més, y per lo tant ben mort y qu' exporta solzament un género únich y encara de real ordre.

Resignemse; per ells res significa l' avenç y la prosperitat catalana.

May ni nosaltres, ni tots los qu' estiman a sa Pàtria, abonarem que segueixi aquest *statu quo* tan festejat pels elements burocràtics y pels polítics d' ofici, y es que cada un vol ser amo de casa seva y que l' Estat ensems frueixi la vida complexa de nostres días, que es revivi y que agafi l' empenta de la lley de progrés y d' evolució que li falta. Mes nostres inflats homes d' Estat, afectats de miopia cerebral, son petits pera fer marxar als grans pables, están incapacitats pera sostenir la concurrencia de las raças fortes. Endarrerits en tots los ordres, tart y malament tot ho van copiant; tot no; lo dolent de las altres nacions, particularment de la França jacobina, y fracassats que tenen de fer sino seguir galvanisant lo còs putrefacte d' aquestas petitas dinastias que en diuen caciquisme ab sa parroquia degradada y indigna. ¿Què tenen de fer sino mostrarse contraris de la cohesió y de la unitat necessarias pera l' desenrotlo dels interessos de las regions históricas? ¿Què tenen de fer ab sa inepcia manifesta més que oposarse a tota reforma saludable, a fortificar las institucions bonas, a evitar desigualtats extremas, en fi, a tota concessió regional de règimen intern, ja polítich-social, ja administrativa y econòmica?...

Ni la mala fe de sempre, ni ls treballs de desnaturalisació a que de día y de nit estèm subjects y que ajudan a desarrelar d' entre nosaltres l' amor d' identitat que sentim per las cosas de la terra, han destorbat fins ara l' deixondiment de la conciencia catalana, ni pera res han aturat lo renaixement de la personalitat de Catalunya.

Que s' hi fixin bé en aquest dato ètnich, fisiològich y social y que deixin d' entregarse als accessos de furor que sols compleixen indicacions de moment y posan de manifest sas tendencias suicidas.

Y si no es aixís, que fassin; que fassin donchs y que s' desfoguin, però que també fassin me-

moria de que perdent un temps preciós en incidents personalíssims y de baixa válua, may ne tingueren pera discutir ab serenitat las reformas de las colonias y que ls mateixos que governan, ells mateixos concediren l' autonomia a Cuba.

Si la Historia s' escriu com cal, quanta vergonya té de caurer sobre ls guiatges de la hegemonia castellana que ab la ceguera de sectaris, mirantse ab despreci las aspiracions autonomistas de las regions, no han volgut tranzir ni sisquera estudiarlas y llechs completament han continuat la obra destructora de l' Estat, la defensa egoista dels interessos polítichs en detriment del benestar, de la civilització y de la cultura de l' Espanya gran y forta com la voldrían.

Y quanta responsabilitat los hi té de cabrer als homes del centralisme, quan la generació que puja ls hi demani estreta compte de sos erros passats, si abans fets inesperats no adelantan la vindicta triomfal de la personalitat de nostra sempre estimada Catalunya.

SANEJAMENT

DE LAS

maresmas del Françolí, riu Clá y la Pineda

(CONTINUACIÓ)

L' aygua de la cequia major que com la dels estanys de que fins ara tenim noticia puja y elegament ab té per origen las causas Avenç hem rebut lo desnivell pel trajecte indicat, passant a negar pels darrers del Mas de Malet, pel davant del de Boteret y pel darrera del dels Canonjes y per entre aquest y lo de Patau ó Montoliu, guanya la mar en lo punt conegut per la Tanca, per existirhi una tanca ó comporta de ferro que impideix que hi penetrin las ayguas de la mar grossa del segon quadrant. En son començ ó sia a l' enfront del Mas de Gibert ó Fortuny, entr: la via fèrrea de Valencia y la platja, aplega las ayguas del barranch del Mas de Casas y las sobrants de las minas de Ferrer y Durán y de la nomenada de l' Hospital ó de Gasset.

Los medis de sanejament han d' ésser aquí radicals perque aquestas cequias no tenen rahó de ser; persisteixen més per la rutina de la gent del camp de deixarho tot tal com ho han trobat y per la falta de medis, que per res més. L' aygua no hi reinfla gayre y l' terrer es bastant alt: tenen donchs de terraplenarse primerament ab palets y arena de la platja y després ab una capa de terra vegetal; y no volèm que això siga dit científicament: apelem a la veritat dels fets. Que s' mirin lo prat de Figueras del Morell comprat pel propietari del vehí poble de la Canonja, Magr Canadell (de la Boella), sanejat y enterradas las cequias pel procediment esmentat, y s' convenceran de que lo que dihem no es pas irrealizable. Aquesta peça de terra es avuy una vera joya com a vinyar y atmellerar. Y no es això sol: d' aquí a un moment altres remarcables datos vindran a corroborarho plenament.

Del mateix modo té d' enterrarse ó terraplenarse la cequia major y en son lloch com a mida de seguretat pel terrer y pels efectes dels grans ayguats, ab intervenció facultativa deuen obrirse desde hont comensa a alçarse l' terrer fins a la mar, 3 ó 4 grans cequias del mateix diámetro, això si, totas rectas y perpendiculars a la platja ab lo desnivell corresponent y ab tanca: una a ser possible allí hont naix la citada cequia major; altra a l' angle que forma entre l' Mas de Malet y l' de Boteret al peu de l' obra de fábrica que condueix l' aygua potable d' un dels braços de la mina del Mas dels Canonjes al primer d' aquestos masos; la tercera entre l' Mas de Boteret y l' dels Canonjes, y la última a l' indret mateix de la Tanca actual.

A la companyia del Nort únicanent li tocaria nivellar las depresions del terrer que hi ha a la part de dalt y de baix del terraplé de la via y deixarhi de conduhir las ayguas pluvials com en algunas fa actualment.

Los arrendadors, mitjers y propietaris que no poden arribar allí hont voldrían, deuen inseguir la práctica establerta de refer agermanats lo cordó de la platja que de tant en tant las revincladas aonas de la mar fondal malmetan; que hi plantin com fan, carrossas de canya, atzevaras, magraners borts y pins de la terra per lligarho bé y ferho més fort, que hi

aixequin més endintre un segon cordó més baix ab una rasa al davant; d' aquest modo mirant per la seva salut y pels seus interessos, fan un gran bé a la salubritat pública.

De la Tanca fins al terme municipal de la vila de Vilaseca de Solcina, la costa baixa está ben sanejada gracias a la imitable iniciativa del noble patrio l' Excm. Sr. Marqués de Montoliu, ja difunt, que per medi del colmatge (enterrament artificial) colgá las cequias dels prats de Torrents, del Tendre, de Bianet y de Tomás, y sobre tot, portá a cap l' obra gegantina de fer desapareixer l' estany del Mas de Virgili rodejat de tristos tamarits, terraplenantlo y convertintlo en extensas bancaladas de conreu protegidas per grossos y esglahonats murs a fi d' enllacarlas (enterrament artificial verdader) ja que restava tapat fins a la mar lo tronch únich ó mare de desaygue dels barranhs de Quart ó Castellet y de la Boella, que ab los ayguats y barrancadas tant han alçat (terraplenament natural) los terrers baixos y pantanosos del Mas de Miró (Alberich) d' insalubritat reconeguda, puix que alguns masos d' aquesta marina en ocasions se han fet inhabitables y s' han tingut d' abandonar.

Fixa l' atenció en los preceptes generals de la higiene y com a complement a tot lo dit, tenint en compte que a l' acabament de l' estiu y al principi de la tardor los vents dominants en nostra ciutat son lo lleveig y l' ponent ab sos quarts ó fillolas y que com havem parlat poden empenyer horizontalment los microorganismes en direcció al N. E. y al E., un poch més al N. E. ó al E. S. E., iarem present que son de gran necessitat las plantacions d' arbres a las duas voreres del riu Françolí.

Aquestas plantacions ó aubaredas tindrían per objecte establir un filtre natural entre ls focos d' insalubritat y ls suburbis y la ciutat, ó en altres termes, purgarian las corrents d' ayre malsá ans de caurer sobre las casetas de camp, los barris forans y la ciutat. A la riba dreta aquestas plantacions, podrien extendres desde la platja fins al pont de la carretera de Castelló, però no en una sola ó senzilla renglera, com los plátanos que s' alçan al costat de dalt del viaducte de la via fèrrea de Lleyda a Reus y Tarragona fins a la refinèria de petróleo y com los xops del costat de baix del de Valencia fins als joncars de la platja, sino en diferents tiras ó en aixam que agafessin una ampla llenca de terra; es a dir, un verdader bosch.

(Seguirá)

AGUSTÍ M.ª GIBERT.

Cosas d' Espanya

La pesca del bou

Anèm de cap avall que s' un contento y, no obstant, tranquils com unas Pasquas. No sembla sino qu' hem perdut lo xarot y l' indiferentisme s' ha fet com una segona y nova naturalesa. L' escepticisme, en tots los ordres de la vida social, impera sens la més petita lluyta y tot vá com Déu no vol.

Tots caminèm sens saber ahont farèm cap y no anirèm allá ahont voldríam perque sembla sino que Déu nos ha tapat los ulls y tots los camins portan a l' abim. Talment sembla que hem aribat al punt més crítich de la historia y no hi ha qui ns governi, perque som ingobernables. En fi, la societat tota está somoguda y trasbalsada en sos fonaments, y ls interessos suprims de la humanitat, menysprehuats; y per això, a forza d' ésser rebutjada la autoritat divina, ja fan nosa, hi están de massa las coronas del reys y ls tronos ja bambolejan.

Perá tindrè la vera convicció de lo susdit, basta donar un tom de cap a tot lo que ns rodeja y sens moure ns de casa veurèm descuydats los més grans interessos, y no sols descuydats, sino malmesos del tot.

Ja no cal dir res d' aqueix gran soroll que avuy ja no es fondo, sino qu' esclatant aquí y allá altera l' ordre públich y s' tem, ab l' onament, un cataclisme. Res tampoch dels desaccerts fenomenals de nostres governants devant los esvalots contra Déu y sa Iglesia ab lo crit de *¡Visca la llibertat!* Res tampoch de las forçadas baixesas ignominiosas y lladronics de las eleccions-mentida; res, finalment, de tot lo que fan qui ns desgovernan, perque tot ho fan malament.

Fixemnos tantsols en lo que passa dins nostra llar y trobarem que pera enriquir als de Castella se fá lo que s' fá en la importació de blats extrangers a Catalunya y que no necessita comentari pera demostrar lo que l' centralisme estima las regions que li donan la vida. Fixemnos també (y es lo motiu d' escriurer aquestas pocas quartillas) en lo que passa referent a la pesca del bou en nostras platjas.

Lo dia primer d' Octubre prop-passat, enrolaren las parellas pera que pesquessin fins a l' últim d' Abril del present any. Passá aquest periodo de set mesos, solcant las mars propèras un estól de parellas qu' esparverava. Qui tingués la sort ó desgracia de veurer lo fons de nostras mars, lo veuria més solcat qu' una parada del més curiós y endressat pagés.

Com era natural, s' anava estroncant la mar y durant tot l' Abril duas cosas lamentavan: lo poch peix que portavan de vol y la cria que deixavan malmesa.

Mori l' Abril y quan desarmavan, se llegí en los periòdichs que, gracias sens dubte a algún cacich polítich, se concedia permís per allargar la pesca del bou durant lo més de Maig, a las parellas de Sant Carles de la Rápita, a fi de que ls pescadors pugan atendre a las necessitats de sas familias.

Deixant apart lo motiu de la concessió, que a mon pobre judici es molt miserable y tonto, per ésser extés a totas las costas, era llògich que, sens prórroga concedida per la Superioritat, ningún pogués pescar al bou en nostras mars y ls de la Rápita sols en las sevas; més, no ha sigut aixís, puig, continúan pescant algunas parellas de Taaragona, una del port de Cambrils y bastantas de l' Amposta, malmesent las crias y esfullant las més fonamentadas y falagueras esperanças d' una bona anyada per l' any prop vinent, poguent assegurar que hi ha hagut parella qu' ha llensat al mar cinch arrobas de móltera y moll petit, que n' representan cinquanta arrobas de temporada. Y tot això sens cap permís explícit.

¿Tal volta això fá olor d' eleccions y quan s' acostan aquestes tot se permet pera lograr lo triomf? ¿Será perque l' Govern vol acabar ab la rassa pescadora perque a Madrid no hi ha ni canal ni mar? ¿Será perque ls mariners no pagan res de contribució y allá ahont no hi va la butxaca que s' perdi tot com més prompte millor?

¿Ubinam gentium sumus? ¿a quin terror vivim? ¿ahont tenim l' estada? ¿vivim a Betulia ó som Andorrans? ¿es qu' aquesta bona gent de platja no tenen rey que ls governi, ni Papa que la excomuniqui? ¿es que l' Govern vol que trobin la mort, allá ahont deurian trobar la vida? ¿es que vol alimentar unas quantas familias per un parell d' anys, ab la miseria y la fam de las demés?

Enhorabona que ls de la Rápita pesquessin al bou tot l' any a casa seva y a casa seva venguessin lo peix sens perjudicar als nostres en las plassas catalanas. ¿Qu' allá la pesca del bou no ls perjudica en tanta escala per rahó del llangosti? Estich conforme. ¿Peró, y l' demés peix qu' entra en nostras plassas? ¿No surten may de casa pera anar a pescar las mars vehinas?

¿Que ls nostres pescadors vajan a pescar a la Rápita? No es equitatiu, ni pot donar cap resultat satisfactori.

Lo just, lo equitatiu, lo rahnable y lo que deuria ésser, fóra prohibirho a tots ab cástichs rigorosíssims, sens perdonar a ningún que trenqués la lley y obligarlos a pescar ab la verdadera malla real.

¿No n' hi hauria prou ab mitj any de pesca de bou, comensant al primer d' Octubre? N' hi hauria prou y massa. Los mateixos pescadors sensats aixís ho confessan. Tot lo que passi de mitj any, es pérdua manifesta pera la vinenta anyada.

¿Per ventura lo peix lo criá Déu, sens lleys naturals ó ab lleys diferents dels demés sers criats? ¿No hi ha pera ls aucells del camp lo temps de veda? Encara no está prou explotada la mar y ls pescadors prou desgraciats y aburrits? Y qui diu d' això, diu també de permetre, los cabos de mar respectius, lo pescar l' algué y vindrer calats fins quasi als mateixos caps de traurer, sens temer lo més petit cástich. ¿De que serveix posar en lo rol de quiscuna parella, lo número de millas enfóra que deuen pescar? No es això l' *acabóse* y ésser al cap-de-vall de tot sens tindrè camí de sortida?

Certament hem de confessar que ls pesca-

dors se'n van a la miseria més espantosa y que hi van a la posta.

Ja cal qu'ells posin seny, ja que 'ls de dalt no miran ni cuiden de sos més cars interessos. Es precis que reconegam forçosament y baix la presió de la trista realitat, que s'en van a la fam per lo camí de la prosperitat y de la riquesa; que s'posan l'argolla al coll, pensant-se penjarhi soguillas; y que se'n van a la mort ab las parellas que solcan la mar pera trobar la vida.

¿Que no miran y veuen com malmeten la pesca? ¿La ignorancia arriba a tant? No s'pot creuer, ni 'ls faig tant tontos, per més que no s'hajan mogut de l'ample toll tota sa vida. L'instint sol fóra suficient pera pendre una seria resolució, si s' tractés de sers irracionals; mes, com se tracta d' homes y avuy la rahó está vensuda per l' egoisme y trepitjada per las passións que crien necessitats y gustos los més tontos, no s' fá res més, ni s' vá a cap puesto, si no s' veu lluhir l'interès, per més que siga fals y de tristíssimas y deplorables conseqüencias després.

¿Pescadors de las costas catalanas! A vosaltres vé aqueix crit de ¡jalerta! Reflexionèu un xich sobre lo que tant vos interessa y d' ahont dependeix vostre benestar y l' de vosstras familias. Mirèu per vosaltres y per vos tres fills si es que 'ls aymèu quelcom encara, y si vosaltres estronquèu la mar, ahont aniran a pescar los que vindrán?

Si 'ls de dalt no saben lo que s' fan en aytal assumpto, es precis sapiguèu vosaltres lo que vos convé. Si 'ls de dalt no saben governarvos, sapiguèu vosaltres com vos debèu regir. ¿Com ferho?

Veurem, ajudant Déu.

ITSELEC.

Los aucells

Jo 'ls he vist aymarse a las voras de l'estany y també dessota 'ls arbres y 'ls he contemplat amosit dolguentme de no entendre sas cantadas.

M' he sadollat de la tendre poesia que respiran las boscurias habitadas dels alats cantors, y l' cor m' ha devallat llágrimas dolsas al contemplarlos volejar per l' espay blau fugint de ma presencia.

¿Perquè fugiu inquietos al veurem?—los he preguntat, y ab sas aletas semblavan contestarme,—perque no 'ns vols pas bé.

Y m' vingué a la memoria aquell company estimat que havia jurat guardar la muller del seu germá ausent y fugia temps després, avergonyit de no haver completat.

Si, sí, fugiu enhorabona, que 'ls qui estem condemnats a arrastrarnos per la terra, no som dignes d' escoltar vos tres secrets, ni de participar de las vos tres alegrias.

Y 'ls perdía de vista al remontarse per demunt l' arbreda extensa que cubria la montanya.

***

Los he vist niuar en la part més alta d' un pí vell, en l' angle format per duas branques ufanasos, y ab relligió respecte he admirat la diminuta familia y també he presenciat los afans que per la vida passen.

Los he vist estarrufarse dessota l' escanyolit regalim de la font cristallina y saltironar per las humitejadas pedras que surtan a flor de aygua.

També 'ls he vist ¡pobrets! caure en lo parany exte per una mà mercadera y lluytar inutilment dins de la gabia pera recóbrar la llibertat perduda.

***

Aquell día obrí la portella als de casa y després de besarlos lo caparró, ¡goseu la llibertat! los diguí deixantlos escapar y seguintlos ab la vista fins que me 'ls ocultaren los campanars de la ciutat.

—Diguèulshi a aquells que vegí al bosch, que no escapin quan me vegin, que m' plau més veurels lliures que engabiats.

¡Qui ho pogués dir per Catalunya!

RICART ROCA.

Comentarios

Pifa

Aquesta vegada si que 'ls rotatius de Madrid y altres que no son rotatius, s' han tirat, com vulgarment se diu, una planxa de primera. Engegaren sense encomenar a Déu la seva artilleria grossa contra l' Catalanisme y després dels primers trets han tingut de fer alto el fuego perque observaren que n' lloch de destruhir al suposat enemich, lo que feyan era esquarterar un edifici que ja difícilment se aguanta. Resulta que allò de las horcas, fusellaments, deportacions y demés retóricas, quedarà per mellor ocasió. Ara per ara, 'ns perdonan la vida, lo mateix que l' portugués del quènto y si tan fi filèu, potser, potser que fins nos donguin una llepolia pera treurens l' amaror de la boca.

Quan varem llegir en la cèlebre ressenya del cent cops cèlebre concell de Ministres, que havia acordat no hacer la más pequeña concesión al catalanismo, però sí tractarnos ab lo major rigor, ja vaig pensar que la sanch no arribaria al riu. Lo que no se m' va ocórrer es lo que contan del general Weyler. Discutian los ministres que s' devia fer pera solucionar la qüestió catalana; cada hu hi digué la seva y quasi tots convenian en qu' era precis pegar duro y a la cabeza. Lo brav general deixá que s' desfoguessin y quan li preguntaren la seva opinió com a més coneixedor de las cosas de Cata-

lunya, digué ras y curt que la única solució era concedir l' autonomia.

Si en aquell moment haguessin rebut las dimisorias per telegraf, no haurian quedat més sorpresos. En Villanueva y en Romanones, donaren un brinco que, per poch, l' últim, se desgracia la cama bona que li queda. ¡Te veol devia pensar en Sagasta, y pera que no s' enredés lo marro, digué que ja n' parlarían un altre dia, que l' assumpto devia pensarse molt... etc. etc.

La estranya sortida d' en Weyler, la campanya d' un periódich tan contrari de Catalunya com *El País* a favor de la autonomia de Catalunya y de las demés regions, fou un gerro d' aygua freda sobre 'ls caps calents de polítics y chicos partidaris de passarho tot a sanch y a foch.

Ara a Madrid ja han comensat a ésser autonomistas, no perque l' estudi de la situació de Espanya 'ls hagi portat a aquesta conclusió, perque ells d' estudiar no n' saben, sinó per miras políticas o perque sí, puig ab la mateixa lleugeresa que defensen avuy una cosa, demá defensen la contraria y en paus.

Bó es que no comensin a no trobar subversiu lo que demanèu; però molt será que n' Weyler no fassi la segona edició de lo de n' Polavieja: molta autonomia de boquilla y al cap de vall... ni una aproximació.

Tornemhi

Confessèu ingenuament que no sabèu escriure y que quan volèu fer un xiste 'ns resulta una sandez. Té, donchs, lo degá de la premsa.... de Ferrán, rahó que li sobra, com també la té aquell Don que vostés saben y altres Dons que corren per aquí, que no se están de dir que som quatre simples, que no tenim aixó que n' diuhen sentit *práctich* en la pitjor accepió de la paraula.

La nostra intenció no era ofender a la respectable classe de cotxers de casas ricas, que de segur n' hi ha molts que son més dignes que 'ls amos a qui serveixen; volíam dir que de la mateixa manera que 'ns encasillan a un Gascón qualsevol, foraster y a qui ningú coneix, per lo sol mèrit d' ésser administrador d' un cacich, pot passarli a aquest per la... xistera, lo día menys pensat, *encasillar* y per lo tant fer sortir diputat, al seu cotxero. Aixó es lo que volíam dir y sí no ho diguerem será perque l' mestre de l' autor del *Brochazo* degué ensenyarli *torero*, en lloch de llegir y escriure.

Endemés, lo degá sab moltes cosas, entre altres allò que corre dels cotxes de tercera atribuït al *Brusi* y que ningú ha sapigut trobar en la colecció del vell periódich, segons llegírem no fa gayre temps. Fins sab d' un pastor que arribá a Papa, lo que no deixa d' ésser una erudició poch comuna; però nosaltres sabem una cosa encara més estranya, y es que a Fran-

ça un *ochs* va arribar a regidor, director d' un periódich y president de corridas de toros. Moltes altres cosas sabem y fins las teníam escrites, però com no som dolents de mena y sí, uns bons xicots que no 'ns agrada fer mal, havem esborrat unas quantas ratllas y llestos.

Quedem, donchs, que nosaltres prediquèu la democracia y no la practiquèu; que voldríam tornar a n' aquells temps del feudalisme, del qu' encara n' quedan algunas reminiscencias no gayre lluny d' aquí, y qu' estèu tocats de l' ala.

¡Ah! nos descuidavam de felicitarlo per las frases ab que comensa y acaba l' *Brochazo*, que per excepció no es d' estisora. Lo ¡*Ole ya!* y la *sandez*, li resulta lo mateix que si hagués fet un cap y qua, puig fins li *peguem* doble la jugada.

Y que consti qu' a n' aquest comentari hi havem tirat bastanta aygua, lo que no deixa d' ésser un gran sacrifici, puig ab aixó dels daus nous, nos escaseja més de lo regular.

La feyna d' avuy

Avuy s' acaba tot aquest bullit de las eleccions. Ho celebrèu encara que no més siga pera que 'ls candidats descansin de las fatigas que ocasiona l' anar d' assí y d' allá, enredant a l' un y enredant a l' altre, respallant a aquest y afalagant a tots los petits caciquets de poble, que son los que fan las eleccions.

Aquí, a Tarragona, encara s' pot anar a votar perque no es costum fer tupinadas, per la senzillá rahó de que la molta vigilancia dificulta lo fer jochs de mans; però als pobles, no miran prim y abocan los cens ab una gracia qu' encisa.

Sigui com vulgui y ab trampas ó sense trampas, nos trobarem que sortiran de las urnas 400 y pico de diputats, nous de trinca alguns d' ells, que aniran a Madrid ab la llistó ben apresca; los ministerials a dir sempre que sí; los conservadors a fer una oposició de per riurer; los republicans y carlins a no fer res de profit, y tots plegats a perdre lo temps en rahonant molt de política, y anarsen als toros quan se discuteixin los projectes econòmichs, que sens dubte presentarà l' Ursaiz, exigint *nuevos sacrificios*, en diners s' entén, als que treballèu pera que visqui ab l' esquina dreita, tota la dropada que s' no dreix del presupost.

Passarán los lliberals un parell d' anys manejant las cireras, y com allavors ja se 'ls hi haurá acabat la corda als de l' altre *turno*, aquests apretarán, mourán xibarrí de la mateixa manera que l' moqueren los lliberals ab pretext de la *Electra*, enderrocarán a Sagasta, y altra vegada 'ns trobarem ab candidats que nos vindrán a demanar lo vot, exactament lo mateix que avuy.

Y tota aquesta comedia durará.... fins que acabi com aquella de Falset.

Parla Canalejas

Hi ha personas que sempre son joves encara que no més sigui de nom. Als 20 anys los anomenan pel diminutiu del seu nom de pila, com Joanet, Agustinet, Pepet y demés *ets*; passan anys y més anys, arriban a vells, y encara no s' han pogut treurer de damunt lo *et*, de quan anavan a las becerolas. Lo mateix li passa a en Canalejas; fá una pila d' anys que va ser ministre y desde allavors li aplican lo *joven* ex-ministre, que li quedarà per in *secula reculorum*.

No obstant ésser *joven*, en Canalejas ha pronunciat a Alcoy, un discurs, eloqüent, aixó no cal dirho, bastant pessimista. *Espanya*,—ha dit,—*se hunde; todo aparece tenebroso si no atendemos a su remedio. Sólo hay dos soluciones: la revolución o un cambio de personas que dentro la monarquía lleven adelante lo que hasta el presente no puede concluirse.*

¡Quina llástima que n' Canalejas no sigui ministre! En lloch de foscor, veuria un cel sense celatjes, clar y esplendent, y tindria fè en la próxima regeneració d' Espanya; però ara, lluny, molt lluny del Paradís ministerial, lo cor se li encongex y no té cap confiança en los homes que avuy 'ns regeneran.

Nosaltres també voldríam que a tots los polítics que 'ns han portat a l' estat en que 'ns trobem, los dessin al quarto dels mals endressos y que may més se parlés d' ells; però un dupte se 'ns ocorre y es com ho farían los nous regeneradors de la patria. Si allò de que cada poble té l' govern que s' mereix, es una veritat, aquina classe de govern pertoca a Espanya? Pera nosaltres un de *pan y toros*, y encara gracias.

Notas d' Art

¿Descansèu?

Potser que sí que fóra convenient, aixís no fos més qu' una setmana, lo descansar de la tasca d' escriure jo «Notas d' Art» y tú, lector, de llegirlas,—sobre tot tú de llegirlas,—tenint en compte que no hi ha manera en aquests moments històrics de fixar la mirada en periódichs y revistas sense que se 'ns posi al davant una ressenya, una crítica més ó menys endevidada, de las obras presentadas a la Exposició de Madrid, a ne 'ls Salóns de París, a Alemania y a Inglaterra....

Deixèmo donchs: y si no n' surts ab ganancias tampoch hi perdrás gran cosa. Jo, per la meva part, (festho com vulguis) tinc d' omplir las quartillas de reglament, y no m' reporta ni una engruna de ventatja. Però, ja està dit... Deixèmo pera un altre dia.

Y parlèu de n' Pi y Margall de las tres. Lo venerable apóstol d'

desitjos dels seus compatriotas y dels correligionaris, ha recorregut unas quantas poblacions de la terra catalana; d' aquesta hermosa regió que se sent orgullosa de comptarlo entre los seus fills més ilustres. Part del dijous y l' divendres prop passat, lo tingerem entre nosaltres a Tarragona. Gayres vegadas haurèu vist un polítich que fassi menys del ofici. Acostumats com estèu a contemplar com tothom, sens distinció de colors, tira l' aygua al seu molí, veritablement sorprèn, causa una estranya impressió veurer aquell vellet de barba blanca en mitj del camp fangós ahont naixen las passións y 'ls egoismes polítichs; lo veurer sobressortir la seva figura immaculada, conservant viu lo foch sagrat d' un ideal que molts se temen que baixi ab ell a la fossa....

Mes, no tingueu gens ni mica de por que s' perdi la llevor santa: prou viurá com lo seu nom a ne 'ls fulls de nostra historia; prou la veurán engrandirse la seva hermosa figura las generacions que vinguin.

Als polítichs centralistas ell los senyalá l' remey pera curar la gangrena que s' estenia per las extremitats de la pobra Espanya; però no se l' escoltaren y s' feu precisa l' amputació. ¡Déu fassi qu' una rasquicia del mal no acabi ab la seva vida....!

Contemplèu a ne l' gran mestre desde un altra punt de vista; observèmo continuant la tasca preciosa de n' Piferer. Cor entusiasta pera tot quant ab l' Art se relaciona; veritable ànima d' artista; místich devot de la suprema belleza; enamorat dels nostres vells monuments daurats d' hermosa patina, dedica bona part de sa existencia a l' estudi d' aquells venerats recorts d' altres civilisacions, y encoratja a ne 'ls artistas d' avuy a continuar la tasca.

Ab en Gladstone y en Ruskin, forman durant bona part de la centuria passada, una mena de trinitat europea en quins tres grans homes s' hi encarna l' bon sentit, lo sentiment y la calma de suprema inteligencia. Los tres s' assemblan bona cosa en sas diferentas personalitats y aspiracions, y en Pi y Margall sobrevivintlos los resumeix d' una manera admirable.

Recordèu a ne n' Gladstone a l' any 1886 proposant al Parlament Britànich l' autonomia d' Irlanda.... recordèu lo a 1892 tornant a presentar lo projecte de l' *Home rule* que li fou altra vegada rebutjat... publicant allavors un escrit excitant als escocesos y galesos a la reivindicació de llur autonomia.

Recordèu a ne n' Ruskin: «Pera ésser lliures hem de dominarnos, sa-piguernos portar a nosaltres mateixos, tindre una personalitat potentia y hem de procurar reforçarla aquesta personalitat. Aixís en la Vida triomfarem de la Miseria, y de la Lletgesa en l' Art.»

Més endavant, al profetisar la nova era etica del segle XX:

«L' Estat parlará de Bellesa a las multituds per tots los medis qu' estiguin a son alcançe: los temples, los edificios, las murallas, las campanas, los trajos. Los canóns no més servirán pera fer salvas....»

Mes ¿no havíam quedat, lector, que no n' parlaríam d' Art, avuy, en aquestas «Notas»? Perdonam....

QUIQUET.

Las conversas del "Centre Industrial"

No tenim l' espay de que voldríam disposar pera fer un acabat extracte de la conversa que iniciá l' diumenge passat nostre estimat company n' Agusti Ferrer, qui senyalá ab gran acopi de datos y encertadas observacions, los medis més adequats pera lograr lo renaixement de la avuy tan migrada exportació de vins y olis.

Comensá dihent que aquests medis no poden ésser de resultats immediats: la constancia y l' temps son factors principalíssims, com ho demostra l' fet de que ni la filoxera ni la pujá dels cambis no han pogut reanimar lo comerç de vi.

Lo primer que s' imposa es cambiar per complet la manera d' ésser del nostre comerç, massa rutinari, puig avuy no n' hi ha prou ab un crèdit reduhit y una ben fonamentada honradesa; actualment s' ha de buscar al consumidor, estudiant llurs gustos, satisfent llurs exigencias, donantli facilitats pera la compra y concedintli llarchs termes pera l' pago.

Hem d' imitar als estrangers que n' han fet del comerç més qu' una carrera, un sacerdocí. Ab lo personal apte de que disponan y l' esperit d' associació que caracteriza als inglesos y alemanys, per exemple, son possibles las grans explotacions que tenen establertes a tot arreu y que son objecte d' universal admiració. S' han de crear a l' extranger casas espanyolas y s' ha de mellorar la organizació del cós consular pera que resulti un veritable y poderós auxiliador del comerç.

Pera fomentar las relacions ab Europa, present per basa los treballs realitzats a Suissa ab vins blancs, es quasi d' absoluta necessitat la formació d' una entitat exportadora ab grans capitals y nombrosos y aptes corresponsals qu' estudiessin lo gust dominant en tots los paysos. D' aquesta manera fóra molt fácil introduhir vins blancs y clarets a Russia, Suecia, Noruega, Dinamarca, Bèlgica, Alemania, Holanda y Inglaterra.

A l' Atlántich y al Pacífich la nostra exportació no aumentarà si no s' celebran tractats útils compensacions y s' estableixen correctius que vingan a substituir els

y comissionistas d' avuy y vigilin lo crèdit que a n' aquells paysos té poca estabilitat. A Cuba y a Filipinas, los mercats poden conservarse establinhi Cambras de comerç espanyolas. Al Perú podríam aprofitar l' intent dels P. Agustins de Filipinas, que s' proposan crear una sèrie de missions, las quals afavorirían lo nostre comerç, sí, com han promès, estudian las necessitats y gustos del pays y garantisan lo pago de las facturas.

Lo Sr. Ferrer se mostrá conforme ab las conclusions de l' Institut Catalá de Sant Isidro demanant la baixa dels drets de consum pera l' vi, cosa que donaria bons resultats; y per fi, exposá las causas qu' han determinat la crisis de la exportació d' oli, molt semblant, per no dir las mateixas qu' enumerá al tractar de la paralitació del comerç vinícola.

A l' acabar lo Sr. Ferrer fou molt felicitat per la distingida concurrencia que assistí al acte, puig demostrá gran competencia y ab extraordinari lluhiment feu un desenrotllat acabat y perfecte del tema proposat. També l' felicitèu nosaltres, sentint que la fonda amistat que ab nostre company nos lliga, no 'ns permeti expansionarnos com voldríam.

Sants de la setmana

Diumenge, 19.—Sts. Pere Celestí p., Ivo ad. y Ciriach mr.—Dillúns, 20.—Sts. Anastasi y Teodor bs. Bernardí de Sena fr. y Basila mr.—Dimars, 21.—Sts. Segont pbr., y Donat, Victori, Sinesi y Segondí mrs.—Dimecres, 22.—Sts. Emili, Julia y Quiteria mrs., Romá ab., Elena vg. y Rita de Casia vd.—Dijous, 23.—L' Aparició de St. Jaume ap. y sants Desideri b., Florenci m. Basileu, Luci y Julia mrs. y Humiliana vd.—Divendres, 24.—Stas. Afra, Susana, Marciana y Paladia y l' beat Joan de Prades mrs.—Dissapte, 25.—Sts. Urbá, Bonifaci JV y Gregori-VII ps. y Magdalena de Pazzi.

Quaranta horas: comensan a l' Iglesia de Religiosas descalças.

NOVAS

Lo dijous passat arribá a n' aquesta ciutat l' eminent patrio y apóstol del federalisme espanyol, D. Francisco Pi y Margall, President dels Jochs Florals d' enguany.

Se li feu una arribada entusiasta, y en lo trajecte desde la estació de Barcelona fins a la casa del seu antich amich y correligionari don Agustí Martínez Caveró, ahont s' hostatjava, sigué ovacionat diferentas vegadas, per lo nombros públich que acudia a rebre.

Lo Sr. Pi y Margall ha rebut durant la seva estada grans mostrás de consideració y afecte essent visitat per moltíssimas comissions tant de federals com de personas extranyas al partit, que li anaren a oferir los seus respectes. També l' visitaren alguns catalanistas de

aquesta ciutat als qui acullí ab molta simpatia, parlant llarch rato ab ells y enterantse minuciosament del moviment catalanista de aquesta comarca.

Los nostres amichs nos pregan fem públic lo seu agraïment al Sr. Pi per la rebuda que los hi dispensa, y per las atencions de que foren objecte per part del Sr. Martínez Cervero.

Lo Sr. Pi y Margall, abans de dirigir-se a Reus, visitá el Centre Federal, lo Casino de Fusió Republicana y l'Ateneu, dirigint la paraula a la concurrencia, y fentho en las duas societats darrerament esmentadas, en nostra hermosa llengua catalana.

Tenim la gran satisfacció de comunicar a nostros leydors las melloras qu' es proposan per los senyors Alcalde y Arquitecte municipal; son:

- 1.ª Destinar la Plassa dels Infants a dipòsit de matxaca.
2.ª Transformar, aprofitant l'acció del temps, los carrers de la ciutat en carreteras o barranchs.
3.ª Deixar creixer l'herba en lo Passeig de Sant Antoni, particularment lo trós comprès entre la carretera de Barcelona y l'establiment de begudas conegut per Miramar, pera que hi puguin pasturar los remats de bestiar.

4.ª Intentar la explotació del negoci de fustas, servint pera l'ensaij de dels arbres dels passejers públics, que, a causa de la falta de rego están ja mitj morts, excepte los de la Rambla del Centre, que deuen tindre intenció de conservarlos, ja que son los únichs qu' han vist un xich d'aygua.

5.ª Celebrar una exposició permanent de tota classe de brossa y escombreries en los carrers de la població.
6.ª Permetre als vehins que tenen flors al balcó que las reguin quan vulguin pera que ls trazeunts arribin a casa havent rebut unas quantas duxas, evitantlosi la molestia de tenir que anar a la casa de banys a sacudirse la calor propia de l'època que atravessém.

Segurament l'activitat del Sr. Alcalde, secundada per las iniciatives de l'Arquitecte, s'ocuparà de l'estudi y realització d'altres projectes de gran trascendencia pera la població.

Si nosaltres ja ho dihem: los Tarragonins més d'un cop nos queixém per vici....

Aqueixa última setmana hem llegit en la premsa de Barcelona que l'impúlich Capitán Verdades se presentava com a weylerista per la circumscripció de Palma.

Per altra part, varis diaris locals, han dit, que l'intrepido Capitán únicament se presenta per Gandesa.

Això no pot ser altra cosa que tothom se disputa tindre per representant a las Cortes a

Ha sigut comentadíssim un article publicat un dels dias de la setmana passada en un diari local, parlant d'un munt de cosas que al públich no li importan res.

Cada hu pot tindre lo criteri que vulgui; mes nosaltres enteném que qui exerceix autoritat, no deu may tractar las cosas com se tractan en l'article en qüestió.

Ademés no sabem veure a que vé a nas lo de feros saber que s'viu a tal carrer ó tal altre y si s'urt sol ó acompanyat y de nit ó de dia. Aquí a Catalunya cada hu surt quan li sembla bé ó quan no té feyna, y no té necessitat de dir a ningú si va per fóra ó per dins. Com que s'aplica en nostre país lo refrá de que «a qui no vol rahóns no n'hi buscan», tothom fa lo que li sembla y res més.

Los extrems que s' someterán a la deliberació de l'Assamblea de Tarrassa que tindrà lloch lo diumenge vinent, son los següents:

1.ª Interpretació y aclaració dels accorts de la Assamblea de Reus, en lo que fan referencia a la lluyta electoral y a la forma en que aquesta s'ha de realisar.

2.ª Interpretació y aclaració dels accorts de l'Assamblea de Balaguer, que s' refereixen a la forma de tributació pera Catalunya mentres no sia autònoma.

La ponencia la componen D. Manel Folguera y Durán, president; D. Angel Guimerá, don Pau J. Permanyer, D. J. Riera y Bertrán, don Pau Sans y Guitart, D. Antoni Sunyol, don J. Romani y Puigdemolas, D. Marián Vayreda, D. Joseph O. Martí, D. Joseph M.ª Roca, Dr. D. Martí y Juliá, D. Agustí M.ª Gibert y D. Lluís Marsáns, secretari.

Estém completament autoritzats pera informar a nostros leydors, de que no pertencim ni ha pertenescut may a la Companyia Transatlántica, un subjecte que diu anomenarse don Emili San Pedro, y qual subjecte s' es presentat en varias parts, vestint, al semblar, l'uniforme dels oficials dels barcos d' aquella empresa de la que diu ser empleat.

Hem rebut un tomet titulat Tarragona en el siglo XIX, que ha tingut l'amabilitat d'enviarnos son autor D. A. de Magriñá. Agraïm l'envio.

Constituïm un entreteniment agradable pera molta gent de totas las classes socials, lo bonich Cinematògraf instalat a la Rambla de S. Joan. Las sessions se comptan per plens y

com que cambian los quadros cada dos dias la gent no s' cansa d'anarhi.

Lo diumenge passat morí la virtuosa señora de nostre amich D. Francesch Esbert. Acompanyem a tan estimada familia en lo viu dolor que per tal pèrdua experimenta.

Ab motiu de las festas celebradas a Lleyda la setmana passada, ha cridat justament l'atenció un bonich número extraordinari il·lustrat publicat per nostre confrare Lo Campanar de Lleyda.

Una mala noticia tenim que donar als nostros industrials. Hi ha algún inspector de la contribució nou, y per lo tant, ja saben lo qu' això vol dir: ull viu que l' més petit desquit se paga ab un expedient.

L' estat dels camps després de las últimas plujas es altament satisfactori, assegurantse que la collita de grans serà per tots los indrets de Catalunya bastant bona, lo que prou los hi convé als propietaris y pagesos.

Hem rebut lo número 75 de la notable Revista Pel y Ploma, sent son text tan escullit com de costum y dedicant la part artística al retrato y reproducció de varis treballs del notable escultor tolosench Antonin Mercie.

Ab motiu d' arribar als tres anys de publicació, Pel y Ploma variarà notablement sas condicions y introduirà grans reformas qu' ofereix anunciar lo número vinent, últim dels que li faltan publicar pera acabar los tres anys.

Celebrém que la bona acullida que l' públich dispensa a tan artística publicació hagi encoratjat al Pel y Ploma a mellorarla y ns complaurá que l' èxit correspongui als sacrificis que l' empresa s' imposa.

Es un fet la constitució a Valls d' una Associació Catalanista que ben prompte quedarà instalada en lloch apropiat. Ho celebrém.

La festa major de Montblanch ha sigut trasladada al dilluns y dimars de la próxima setmana, dias 20 y 21, per ésser avuy dia d' eleccions.

Se diu que ab motiu de la inauguració de l'alumbrat elèctric se farán festas extraordinarias.

S' ha publicat lo núm. 6 de la acreditada revista El Provincial, portaveu del col·legi del mateix nom, dirigit per nostre amich D. Ramón Arrufat.

Elegantment editada en la tipografia de «L' Avenç» hem rebut lo volum intitulat «John Ruskin», fragment de l'obra de l'inglés ab un Assaig introductor per Cebria Montoliu.

D' aquest volum nos ocuparem ab detenció en una de las vinentas notas bibliográficas, puig actualment son tan importants los assumptos de politica palpitant que ns prenen tot l' espay.

Ab motiu de las eleccions lo diumenge passat tingué lloch al Teatre Principal d' aquesta ciutat un meeting republicà, y l' dijous n' hi doná un altre D. Joan Cañellas.

Invitats per las comissions organitzadoras, assistirem a l' un y a l' altre, y no n' publicuem ressenya perque ho han fet ja ls diaris de la localitat y la falta d' espay no ns ho permetria.

No obstant, devém fer constar ab gust que tots los oradors republicans usaren la llengua catalana, defensant alguns d' ells la autonomia de las regions.

Segons llegim a la premsa de Reus, lo divendres a la nit se tributá una entusiasta rebuda a D. Francisco Pi y Margall, qui aquest mati ab l' exprés retornarà a Barcelona ab l' intent de passarhi una temporada y visitar las poblacions de Vilanova y Sitges.

S' están fent actius treballs que prometen donar satisfactori resultat, pera que la llorejada societat coral «Il·lustració Obrera» s' fusioni ab lo «Centre Catalá», formant una secció apart.

En cas de realisar aquest pensament, se commemoraria ab un festival, en quin hi pendrian part tots los chors d' aquesta ciutat y seria un dels números de la simpática festa dels Felius.

La Unió Catalanista está ultimant los treballs pera celebrar l' Assamblea de Tarrassa, que tindrà lloch los dias 26 y 27 d' aquest mes.

Los delegats d' aquesta ciutat sortiran lo dissapte vinent pera Barcelona y Tarrassa.

Ha sigut aixecat l' estat de guerra y la suspensió de las garantias constitucionals que per alguns dias ha disfrutat la provincia de Barcelona.

Desitjem que aquesta vegada la pau siga de durada y que ls rotatius madrilenys tingan un xich més de calma y de seny.

La temperatura ha pujat notablement y això ha fet que ls cafés de la Rambla col·loquessin ja los toldos y las tauletas al carrer, contribuint

Elixir a la Ingluvina Giol

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totas las malalties del

VENTRELL

per crónicas que sían, regularisant son funcionament y reforasant los debilitats.

De venta en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, Barcelona.

al bon efecte que al estiu produheix nostre hermos passeig.

Totas las tardes y nits se veu molt concorregut, queixantse tothom de l' abandono en que se l' té. No l' regan y queda convertit en una carretera fastigosa, tirant a perdre d' una manera llastimosa ls vestits y fentse molt molest lo passejarhi per la molta pols.

Tal com se va posant, no tindrem aygua pera beure ni regar, ó sigui pera lo més indispensable pera la població, y en cambi regarem las aforas, puig seria llástima que a aquestas alturas perdessim la collita de pebrots y tomátechs.

Avuy es lo dia designat pera l' elecció de Diputats en tota Espanya. Prompte surtirém de duptes, y ls únichs que ab aquest tinglado hi guanyan son los cafeters, fondistas, impresors y ls que per un tan de jornal treballan la elecció de qualsevol dels candidats.

També estan d' enhorabona la respectable classe d' interventors, puig hi ha individus que sempre esperan que s' fassin eleccions, pera ocupar lo càrrech d' interventor, càrrech que com vostés saben es honorífich y recompenat sols ab un ápat.

Per lo demés, al país lo té això ara per ara, sens cuidado, puig tal com está montada la máquina administrativa, tan malament anirém guanyant en Pau com en Pere.

S' está organisant lo benefici de la Secció dramática del «Centre Catalá», que tindrà lloch próximament.

A jutjar pels preparatius que s' fan l' esmentada festa resultarà digna de l' anomenada qu' han conquerit los joves aficionats d' aquell Centre.

Ab motiu de la comedia d' avuy, segons se ns diu, correrán algunas pelus per la majoria de districtes, essent també més que probable que l' ví vagi a bundó.

Molt serà que a las quatre algún dinástich no s' trobi marejat y ls vapors li fassin posar uns quants zeros de més, que podrian convertirse en unas quantas garrotadas.

En fi: lo que sea, sonarà, com diuen los de Castella.

Hem rebut l' últim número de l' aixerida revista Patria, l' que está dedicat a nostre malanguanyat compatriota D. Joseph Yxart y conté l' següent important sumari:

- «Aniversari» per la Redacció.—«Yxart», per Goye.—«Consol», per Pau Delclós.—«L' Yxart», per Francisco Carbó.—«A una mort», per J. Joseph Yxart.—«Lo Monastir de Poblet», per Ramón Bergadá, Pvre.—«Recorts», per Ricart Roca.—«Notas e impresions d' excursió», per Lluís Benaiges.—«A la Verge Maria», per Mossen Jordi.—«Primavera», per Bernabé Martí y Bofarull.—«Discurs de D. Joan Vives (acabament)».—«Crónica-Grabats: + D. Joseph Yxart y Moragas.»—«Apunt de Tamarit.»—per R. Olivé.»

¿Qui es que per edat que tingui no voldrá conservar lo primitiu color dels seus cabells? Pera conseguirho lo perruquer CASALS posehix un procediment indi, purament vegetal, que no taca en lo més minim lo cutis, reproduceix lo cabell y priva sa cayguda.

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Lo Camp de Tarragona SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Rambla de St. Joan, 50, 1.ª Tarragona, trimestre..... 1 pesseta For. .... 1 » Extranjer. .... 2 » Número d' avuy ..... 10 cènts. Anuncis y comunicats a preus convencionals.

CAMISERIA DE PAU BRÚ

24, Comte de Rius, 24 Acaban de rebre totas las novetats pera la propra temporada. Extens assortit de corbatas, panyos, gèneros de fil, de punt, etc., etc. Veritable perfecció en la confecció de camisas pera home y roba blanca de senyora. Comte de Rius, 24.—TARRAGONA

Joan Ruiz y Porta PROCURADOR

Mendez Nuñez, 16-2.ª.—TARRAGONA

En Ramón Nolla y Martí

METGE Y CIRURGIÁ ha mudat son domicili y gabinet de consultas a la Plassa de Sant Miquel núm. 3, según pis. Reb de las 11 del mati a las 4 de la tarde.

GRAN MAGATZEM DE CALSAT LAS BALEARES

Rambla de S. Joan 50.—Tarragona Fàbricas a Palma y Mahó.—Gèneros superiors y de durada.—Preu fixo.

ESTAMPA DE F. SUGRAÑES TARRAGONA. In questa antiga y acreditada casa se treballa ab especialitat en las impresions d' Obros de text, Folletos, Periódichs, Revistas, Ilustracions, crono-tipográfichs para Invitaciones, Cartas, Cituls honorífichs, participacions per Casament, per Maxament, per Profesio religiosa, per Primera misa y per tota classe de treballs de fantasia, Recordatorios, Esquelas de mori, Notas de preus, Circulares, Paper per cartas, Facturas, Calendars, Tarjas catalanicas y anunciadoras, Memorandums, Sobres para cartas, Prospectus y demés treballs comerciales, Memorias, Tituls provisionals, Accions, Chèques, Letras, Pagars, y tot lo concernent al art tipográfich. Compte de Rius, 9

DEMANEU ELS SEGADORS

exquisit licor popular de Catalunya.—SOLER Y MAS.—Vilafranca del Panadés.

SERVEY REGULAR Y SETMANAL ENTRE

Tarragona, Valencia y Cullera

Sortirà d' aquest port tots los dimecres lo vapor

espanyol JUCAR.

Consignataris: Sres. V. y Nebot de P. Ferrer Mary.

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Aguilas, Malaga, Cadiz Vigo, Carril, Villagarcía, Corunya, Puebla, Marín, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander y Bilbao, sortirà lo 23 del corrent lo vapor FELISA capitá Don Sergio Piñole, admetent càrrega y passatjers.

Lo despatxan sos agents Srs. Fills de Benigno Lopez.

Pera tots los ports de Galicia y d' Asturias, sortirà d' aquest port lo dia 23 lo vapor ANTONIO ROCA capitá D. Guillem Company, admetent càrrega pera dits ports.

Son agent: D. Joseph M.ª Ricomá.

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d' aquest port lo dia 23 del corrent lo vapor CABO NAO son capitá D. Celestino Echevarria, admetent càrrega y passatjers pera ls citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marian Peres.

Companyia Valenciana de Navegació

Linia regular de grans vapors

ENTRE

Espanya y las costas de Franca e Italia

Vapors de la Companyia

Sagunto, Jativa, Alcira, Grao, Martos y Denia

Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona pera Marsella y Génova directament los dimars de cada setmana.

Pera Niza, Porto Mariz'o, Oneglia y Liorna los dimars de cada quinzena.

Pera Valencia, Alacant, Almeria y Málaga los dijous de cada setmana.

Directament pera Cette sortidas setmanals tota época del any.

S' admet passatge y càrrega a nolis reduits.

S' admet càrrega ab noli seguit y coneixement directe pera New-York, Nápolis, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa, Braila, Galatz, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong., ab trasbordo a Génova.

Agent: D. Antoni Mas y March Plassa d' Orléaga, 1, Tarragona, Teléfono num. 34

Xampany CATALUNYA, MIRÓ Y TARRAGÓ.—Reus

Serveys de la Companyia Trasatlántica de Barcelona

Línies de Cuba y Méjich.—SERVEY DEL NORT.—Lo dia 19 de Maig sortirà de Santander y 'l 20 de Coruña, lo vapor

Alfonso XIII

directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacífich, ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia.

S'admet passatge y carga pera Santo Domingo y San Pedro de Macaris ab trasbord a Habana. SERVEY DEL MEDITERRANI.—Lo dia 25 de Maig sortirà de Barcelona y 'l 30 de Cádiz, lo vapor

Buenos Aires

directament pera Nova York, Habana, Progreso y Veracruz. S'admet passatge y carga pera Puerto Plata y ab trasbord a Habana.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Maig sortirà de Barcelona y 'l 15 de Cádiz, lo vapor

Isla de Panay

directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Puerto Cabello, La Guayra y Sabanilla, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich pera quals ports admet passatge y càrrega ab billets y coneixements directes. S'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macaris ab trasbord a Habana.

Línia de Filipinas.—Lo dia 25 de Maig sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitijas, lo vapor

Antonio López

directament pera Port-Said, Suez, Aden, Colombo, Perang, Singapore, Ilo-Ilo y Manila, servint per trasbord los ports de la costa oriental de Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Fernando Poó.—Lo dia 25 de Maig sortirà de Barcelona y 'l 30 de Cádiz, lo vapor

Ciudad Condal

pera Fernando Poó; escala a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa occidental d' Africa y Golf Guinea.

Línia de Canarias.—Lo dia 17 de Maig sortirà de Barcelona y 'l 22 de Cádiz, lo vapor

M. L. Villaverde

directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Marsella per Cádiz, Alicante, Valencia y Barcelona.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dillúns, dimecres y divendres.

Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes.

Pera més informes dirigir-se a son agent D. Emili Porrás.

Y 'L MÉS ECONÓMICH

Desconfiïn de las imitacions

Pera la venda y conservació dels mecheros dirigir-se al representant **MARIAN CLANXET, CARRER DE LA UNIÓ, 14, TARRAGONA**

TOTHOM FOTÓGRAF

À LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICHES

DE **SEBASTIA CARDONA**

Trobaran los aficionados a la fotografia un assortit complet de cambras, trespeus, cubetas, prempas, escorredoras, diposits d' aygua, esfumadors, calibres, fanals de varias formas, cartolinas, paper citrat Lumiere, paper bromurat Ilfort, placas porcellanas, targetas postals sensibles, estereoscòps y vistas estereoscòpicas y bany viratge combinat

Dipositori del paper brillant Gelatina citrat de plata y albumina marca «Tambour».

Cambra instantánea. Llamp exprés

9 per 12 ab 12 chasis 70 pesetas.

9 per 12 ab 6 " 45 "

9 per 12 ab 12 " 100 "

Exprés minimum 6 1/2 per 9 ab 6 " 40 "

6 1/2 per 9 ab 6 extra 13 "

9 per 12 " 70 "

9 per 18 " 110 "

Tinch lo gust de participar a ma nombrosa clientela, que he rebut las cambras Stereoscòpicas (Delta-cartouche) ab propietat de poguer aplicar placas y pel·luculas. Premiada a l' exposició de París ab medalla d' or. Unica casa a Espanya que 's troban en venda.

REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més ràpit, no s' altera ni taca

PREUS SENS COMPETENCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI A DISPOSICIÓ DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D' OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebolledo 20

En aquesta casa trobará la industria, la agricultura y las arts, un complet surtit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riquesa garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la millor marca TARRAGONA

Farmacia Plana

al costat de la antiga

CASA FIGUERAS

REAL, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d' origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals TARRAGONA

LLEVAT SERRA

Superior a la **Zarzaparrilla** y a tots los depuratiu coneguts fins a la fetxa, pera combatre y fer desaparèixer los **Forúnculos** (Floruncos) y demás erupcions.

De venda: FARMACIA DEL CENTRO.—Tarragona

Dipòsit general: 9, PELAYO, 9.—BARCELONA

Lo Dr. Jordán

CIRURGIÀ DENTISTA

Ex-alumne del **Colegi Espanyol de Dentistas**, Ex-operador de la casa del **Dr. Treviño**, Madrid, etc.

Participa a sos nombrosos clients y al públich en general, que relacionat ab las millors casas extrangeras, pot oferir dents artificials a preus molt ventajosos.

Pera las operacions odontològiques que dit senyor practica, compta ab tots los anestesichs fins al dia poneguts.

PLASSA DE PRIM 2, PRINCIPAL, REUS

Opera a Tarragona los dimars de las 9 del matí a las 5 de la tarde y los divendres de 3 a 5 de la tarde

RAMBLA DE SANT JOAN 70, ENTRESOI

A CA 'L BOYRA

DIPOSIT DE GEL

Vins de totes classes. Refrescos y licors. Servey a domicili. Ressonons tots los dias a preus molt acòmodo.

Unich representant de la cervesa Moritz. Rambla de Sant Joan, 72. cantonada al carrer de Fortuny.

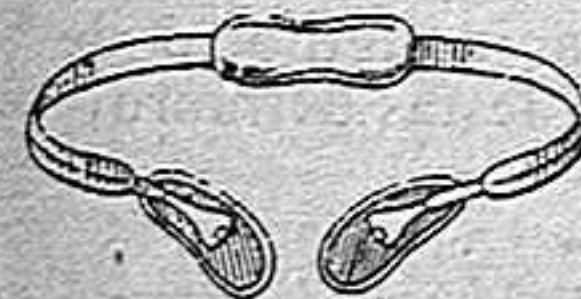
SABATERIA

DE

TERESA SALAS

MAJOR, 8 (Cantonada al carrer de Caballers)

Gran assortit de calsat negre y de color. Preus baratissims. Especialitat en los calsats a mida.

Gran fábrica de braguers

34, UNIÓ, 34

Herniados (TRENCA TS)

Aquest establiment compta ab los avenços mes moderns y prácticichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d' aparells ortopédichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trencaduras.

Grans existencias en braguers de goma para lo curació radical de las trencaduras congénitas y adquiridas de l' infancia y tot lo concernent a Cirujia y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que dan tingut ocasió de conèixela, tant per los géneros de son catàlech com per los preus reduhits.

Pere Montserrat, Unió, 34-Tarragona

CONFITERIA

DE

Joan Serra

23, COMTE DE RIUS, 23

En aquest antich y acreditat establiment hi trobaran un gran assortit de dolços exquisits y vins y licors del país y extranger de totes classes y preus.

Serveys completers pera casaments y bateigs.

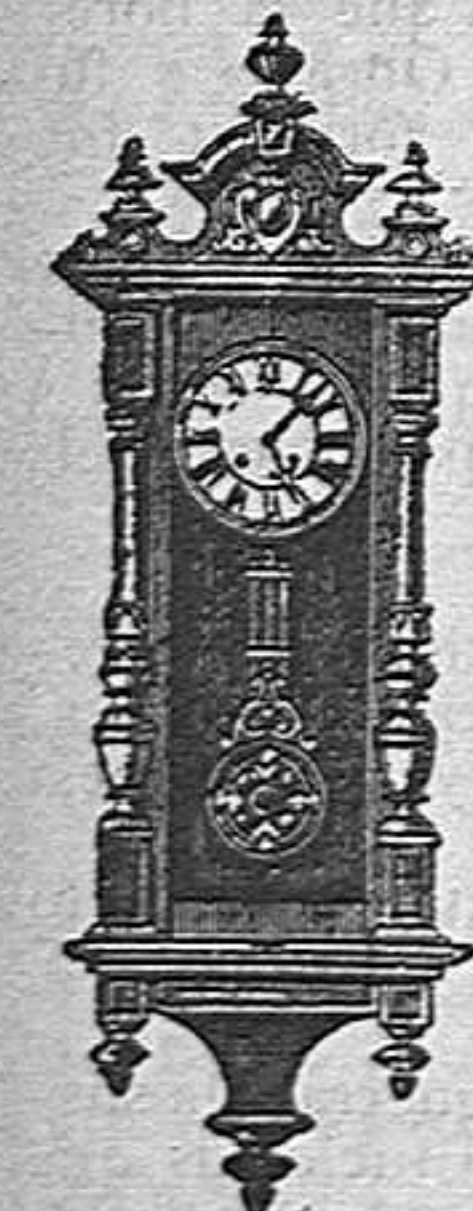
Maquinaria agrícola, industrial y vinícola

Complet assortit en ferreteria

Marceli Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta provincia de l' important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.ª, constructores d' aradas y bògits pera fondas llauradas y demás màquines agrícolas.

RELOTGERIA

DE

F. RIGAU

14, Baixada de Misericordia, 14

TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totes classes y preus. Taller de composturas.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 24, PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

LA JOYA DEL CENTRE

ESTABLIMENT DE BEGUDAS

DE **JOSEPH RIOLA**

22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22

Se despatxan tota classe de vins y licors de las més acreditadas marcas a preus molt econòmichs. Se serveix a domicili.

Gran Saló de Perruqueria

SABATER GERMANS

52, RAMBLA DE SAN JOAN, 52

Los propietaris d' aquest establiment tenen lo gust de oferir al públich lo major esmero en tots los serveys. Especialitat en treballs de cabell per difícils y artístichs que sigan. Complet assortit de perrucas y demás postissos pera teatre que 's llogan a preus arreglats.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bó, que resisteix tota proba al devall d' un canaló.

Además, també 'é uns vanos ab uns pintats tan rebóns, que ni **Rafael** ni **Murillo** los podrian fer milló, apropiat per regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totes menas que son mol, barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, Compte de Rius, 26

Fábrica de Gel

DE

Emili Turró

SANT MIQUEL, 31, TARRAGONA

Se recomana per la baratura de's preus y la promptitut del servey a domicili.

Sastreria, Camiseria y varis géneros

DE

J. GÜELL

Major, 39.—TARRAGONA.—Major, 39

Pera senyors: Alpacos, estams, gergas, vicunyas, llanillas, drils, camisas blancas y de color.

Pera senyoras: Alpacos, sedalinas, vichys, mussolinas y percales d' alta novetat.

Roba blanca, articles pera dols, llensols de fil y de cotó.

Mundos, parayguas y cotillas, tot a preus baratissims.

Gangas: Se liquidan a preus molt baratos, trossos ó escrupulons de panyos, armurs de seda, llana y estampats.

TRAJOS A LA MIDA

Major, 39.—TARRAGONA.—Major, 39

Quintana y Torres

Materias químicas y minerals pera abonos agrícolas garantits per sa riquesa en principis fertilisants assimilables en son més alt grau.

Guanos marca **Elefant** tan acreditats per si mateixos, propis pera tots los cultius.

Condicions ventajosas.

Carrer de Barcelona, 4.—TARRAGONA

COLONIALS Y QUEVIURES

DE

Joseph Cardona

Fruyts colonials y conservas de totes classes. Vins, licors y xampanyes. Formatges, mantegas, embutits, ceras, cafés, xocolatas, sucres y pastas pera sopa, etc. Portalet, 1 y Plassa de la Font, 51.—TARRAGONA.

La promptitut

Lo recader diari de Tarragona a Barcelona y vice-versa, Andreu Canyellas, ofereix sos serveys a preus módichs, a totes las personas que 's dignin honrarlo ab sa confiança.

Serveix tots los encàrrechs a domicili.

Punts ahont s' admeten: Tarragona, plassa de la Font, núm. 28, (barber) y carrer d' Apodaca núm. 1, tenda.—Barcelona, Hospital 2 y 4 y carrer Filateras núm. 5, devant la plassa del Angel.

CONFITERIA

DE

CABRÉ GERMANS

34, Carrer Major, 34, Tarragona

En aquest establiment s' hi trobará un gran assortit de galetas, vins y licors de totes classes, tant de país com del estranger a preus sumament reduhits.

Especialitat en encàrrechs pera casaments y bateigs. Avisant ab anticipació s' elaboraran los exquisits dolços inglesos **BATS VICTORIAS** y **BLOCH JANOHAS**.

Especialitat en el saborós pastel **ESPOA-RUS**.